

Sygn. akt I ACa 58/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Marzanna Góral

Sędziowie: SA Dorota Markiewicz

SA Katarzyna Jakubowska - Pogorzelska (spr.)

Protokolant: sekretarz sądowy Marta Puskarska

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) z siedzibą
w W.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o zapłatę oraz zobowiązanie do udzielenie informacji

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku częściowego Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 4 maja 2016 r., sygn. akt XXIV C 881/14

oddala apelację.

Katarzyna Jakubowska - Pogorzelska Marzanna Góral Dorota Markiewicz

Sygn. akt I ACa 58/17

UZASADNIENIE

Powód Stowarzyszenie (...) z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od (...) Sp. z o. o. Sp. j. z siedzibą w W. kwoty 9.057.920 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 8.915.417,04 zł od dnia 31 maja 2014 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 142.502,60 zł od dnia następującego bezpośrednio po dniu doręczenia odpisu pozwu pozwanemu do dnia zapłaty. Ponadto na podstawie art. 105 ust 2 oraz art. 47 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 4 lutego 1994 r. (j.t. Dz. U. Nr 90, poz. 631, dalej: u.p.a.p.p.) powód wniósł o zobowiązanie pozwanego do udzielenia informacji mających istotne znaczenie dla określenia wysokości wynagrodzenia należnego reprezentowanym przez powoda współtwórcom utworów audiowizualnych oraz dostarczenia dokumentacji, wskazując, iż powyższe informacje powinny obejmować wszystkie utwory audiowizualne wyświetlane w okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. w następujących kinach: (...) A., (...) B., (...) J., (...) Galeria (...), (...) (...), (...) S., (...) B., (...) Galeria (...), (...) (...), (...), (...), (...) P. P., (...) (...), (...), (...) Galeria (...),(...), (...) T., (...) T. P., (...) B., (...) B., (...) B.,(...), (...) G., (...) L. P., (...), (...) R., (...) R., (...) S., (...) W., (...) K., (...) Z.. Pozwana odnośnie do każdego filmu winna wskazać: w przypadku filmów polskich – tytuł, nazwę producenta, rok produkcji, nazwę dystrybutora; w przypadku filmów zagranicznych - tytułu oryginalny, tytuł polski, nazwę i kraj producenta, rok produkcji, nazwę

polskiego dystrybutora oraz uzyskane przez pozwaną (...) Sp. z o.o. Sp. j. z siedzibą w W. oraz jej poprzedników prawnych tj. (...) Sp. z o. o. S. K. A. oraz (...) Sp. z o. o., wpływy brutto ze sprzedaży biletów wstępu lub inne wpływy uzyskane za wstęp bez żadnych potrąceń (z wyłączeniem podatku VAT) w okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 marca 2011 r. oraz od dnia 1 kwietnia 2011 r., do dnia 31 grudnia 2013 r. z uwzględnieniem poszczególnych tytułów filmowych oraz łącznie za wszystkie utwory audiowizualne eksploatowane we wskazanych okresach.

(...) Sp. z o. o. Sp. j. z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych. Pozwana zakwestionowała legitymację czynną po stronie powodowej, wskazując, iż powód nie jest uprawnioną organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskim zarówno w znaczeniu przedmiotowym (rodzaj utworów) jak i podmiotowym (do reprezentacji twórców) w niniejszej sprawie. Nadto pozwana podniosła, iż powód w zakresie umów reprezentacji z zagranicznymi organizacjami zbiorowego zarządzania nie przedstawił umów dotyczących wszystkich kategorii współtwórców, dla których żąda wynagrodzenia, a w szczególności wskazała, że przedstawione umowy o wzajemnej reprezentacji nie dotyczą współtwórców dzieł amerykańskich. Pozwana zakwestionowała również swoją legitymację bierną, podkreślając, że nie jest jedynym korzystającym z utworu audiowizualnego, bowiem korzystającym jest w głównej mierze producent oraz dystrybutor danego utworu. Pozwana podniosła, że jako podmiot prowadzący działalność kinematograficzną wyświetla filmy na podstawie umowy zawartej z dystrybutorem filmu, która pozwala na wyświetlanie w zamian za odpowiednią opłatą, którą pozwana odprowadza do dystrybutora, który to dzieli się nią z producentem. Pozwany podkreśliła również, że powód nie posiada zatwierdzonych stawek wynagrodzeń, wskazując jednocześnie, iż przed Sądem Okręgowym w Poznaniu toczy się postępowanie z wniosku (...) Stowarzyszenia (...), w ramach którego stawka 0,95% wpływów z tytułu wyświetlania jest kwestionowana jako zawyżona oraz niezgodna z art. 110 u.p.a.p.p. Odnosząc się do roszczenia informacyjnego pozwana podkreśliła, że znaczną część jej repertuaru stanowią filmy amerykańskie, zaś żądanie wynagrodzenia z tytułu wyświetlania tych filmów z zamiarem nieprzekazania tego wynagrodzenia do ich współtwórców byłoby nadużyciem prawa podmiotowego. Ostatecznie pozwana wskazała na przedawnienie roszczeń powoda, podkreślając, iż roszczenia te jako związane z prowadzeniem działalności gospodarczej przez powoda ulegają trzyletniemu okresowi przedawnienia.

Wyrokiem częściowym z dnia 4 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie: w punkcie pierwszym zobowiązał (...) Sp. z o.o. Sp. j. z siedzibą w W. do udzielenia Stowarzyszeniu (...) w W. informacji dotyczących wszystkich utworów audiowizualnych wyświetlanych od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. w następujących kinach:

- (...) A. (al.(...), (...)-(...) W.),
- (...) B. (ul. (...), (...)-(...) W.),
- (...) J. (ul. (...), (...)-(...) J.),
- (...) (...) (ul. (...), (...)-(...) W.),
- (...) (...) (ul. (...), (...)-(...) W.),
- (...) S. (ul. (...), (...)-(...) W.),
- (...) B. (ul. (...), (...)-(...) K.),
- (...) Galeria (...) (ul. (...), (...)-(...) K.),
- (...) K. P. (al. (...), (...)-(...) K.),
- (...) (ul. (...), (...)-(...) K.),
- (...) (ul. (...), (...)-(...) P.),

- (...) P. P. (ul. (...), (...)-(...) P.),
- (...) (...) (ul. (...), (...)-(...) K.),
- (...) (ul. (...), (...)-(...) K.),
- (...) Galeria (...) (al. (...), (...)-(...) C.),
- (...) (ul. (...), (...)-(...) C.),
- (...) T. (ul. (...), (...)-(...) T.),
- (...) T. P. (ul. (...), (...)-(...) T.),
- (...) B. (ul. (...), (...)-(...) B.),
- (...) B. (ul. (...), (...)-(...) B.),
- (...) B. (pl. (...), (...)-(...) B.),
- (...) (ul. (...), (...)-(...) G.),
- (...) G. (ul. (...), (...)-(...) G.),
- (...) L. P. (ul. (...), (...)-(...) L.),
- (...) (ul. (...), (...)-(...) Ł.),
- (...) R. (ul. (...), (...)-(...) R.),
- (...) R. (ul. (...), (...)-(...) R.),
- (...) S. (ul. (...), (...)-(...) S.),
- (...) W. (ul. (...), (...)-(...) W.),
- (...) K. (ul. (...), (...)-(...) W.),
- (...) Z. (ul. (...), (...)-(...) Z.),

przy czym informacje powinny obejmować w przypadku filmów polskich – tytuł, nazwę producenta, rok produkcji, nazwę dystrybutora; w przypadku filmów zagranicznych # tytuł oryginalny, tytuł polski, nazwę i kraj producenta, rok produkcji, nazwę polskiego dystrybutora; w przypadku wszystkich filmów # uzyskane przez (...) Sp. z o.o. Sp. j. z siedzibą w W. oraz jej poprzedników prawnych tj. (...) Sp. z o.o. Sp. komandytowo – akcyjną (KRS nr (...)) oraz (...) Sp. z o.o. (KRS nr (...)) wpływy brutto ze sprzedaży biletów wstępu lub inne wpływy uzyskane za wstęp bez żadnych potrąceń (z wyłączeniem podatku VAT) w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 marca 2011 r. oraz od 1 kwietnia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r., w rozbiciu na poszczególne utwory audiowizualne oraz łącznie za wszystkie utwory audiowizualne eksploatowane w powyższych okresach; w punkcie drugim oddalił roszczenie o zobowiązanie do udzielenia informacji w pozostałej części.

Sąd Okręgowy ustalił, że (...) Sp. z o. o. Sp. j. z siedzibą w W. powstała w wyniku przekształcenia Spółki (...) Sp. z o.o. S.K.A. z siedzibą w W. w spółkę (...) Sp. z o. o. Sp. j. z siedzibą w W. na podstawie uchwały podjętej na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Spółki w dniu 20 grudnia 2013 r., na podstawie § 15 pkt 13 statutu Spółki oraz art. 126 § 1 pkt 2 w zw. z art. 562 § 1 i art. 581 k.s.h. Natomiast Spółka (...) Sp. z o.o. S.K.A. z siedzibą w W. powstała w wyniku

przekształcenia Spółki (...) Sp. z o.o. w (...) Sp. z o.o. S.K.A. z siedzibą w W. na podstawie uchwały podjętej na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Spółki z dnia 5 września 2011 r.

(...) Sp. z o. o. Sp. j. z siedzibą w W. zajmuje się w szczególności działalnością związaną z projekcją filmów. (...) Sp. z o. o. Sp. j. z siedzibą w W. prowadzi swoją działalność za pomocą sieci multipleksów zlokalizowanych w całej Polsce tj. (...) A., (...) B., (...) J., (...) Galeria (...), (...) (...), (...) S., (...) B., (...) Galeria (...), (...) K. P., (...), (...), (...) P. P., (...) (...), (...), (...) Galeria (...), (...) (...), (...) T., (...) T. P., (...) B., (...) B., (...) B., (...) (...), (...) G., (...) L. P., (...) (...), (...) R., (...) R., (...) S., (...) W., (...) K., (...) Z.. W okresie objętym żądaniem tj. od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. pozwana Spółka wyświetlała we wskazanych multipleksach różnego rodzaju filmy, uzyskując z tego tytułu dochody ze sprzedaży biletów.

Stowarzyszenie (...) jest organizacją twórców filmowych oraz innych podmiotów, których działalność jest związana z twórczością filmową, powstała w celu reprezentowania ich interesów zawodowych, twórczych i wynikających z ochrony w zakresie prawa autorskiego i praw pokrewnych, a także w celu udzielania członkom Stowarzyszenia pomocy prawnej, socjalnej i organizacyjnej. Funkcje zbiorowego zarządu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi Stowarzyszenie wykonuje przez odrębną jednostkę organizacyjną o nazwie (...) ((...)). Stowarzyszenie (...) działa w imieniu wszystkich podmiotów, które powierzyły Stowarzyszeniu wykonywanie praw autorskich i pokrewnych lub też powierzyły ich wykonywanie organizacjom zbiorowego zarządzania, z którymi Stowarzyszenie zawarło umowy o wzajemnej reprezentacji. (...) działa także na rzecz podmiotów, które nie powierzyły Stowarzyszeniu zarządu prawami, w zakresie określonym decyzją ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego i u.p.a.p.p.

Na podstawie decyzji Ministra Kultury i Sztuki z dnia 29 maja 1995 r., nr (...) zmienionej decyzjami z dnia 23 października 1998 r. nr (...) oraz z dnia 28 lutego 2003 r. nr (...) Stowarzyszenie (...) posiada zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów audiowizualnych na następujących polach eksploatacji: 1. utrwalanie, 2. zwielokrotnianie określoną techniką, w tym techniką zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową, 3. wprowadzanie do obrotu, 4. wprowadzanie do pamięci komputera, 5. publiczne odtwarzanie, 6. wyświetlanie, 7. najem, 8. użyczenie, 9. nadawanie za pomocą wizji lub fonii przewodowej albo bezprzewodowej przez stację naziemną oraz nadawanie za pośrednictwem satelity, 10. reemitowanie, 11. publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. (...) ma również zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami pokrewnymi przysługującymi producentom utworów audiowizualnych do wideogramów na polach eksploatacji wymienionych w decyzji Ministra Kultury.

Pismem z dnia 28 kwietnia 2014 r., Stowarzyszenie (...) zwróciło się do (...) Sp. z o.o. Sp. j. z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 7.374.951,40 zł z tytułu wynagrodzenia należnego na podstawie art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. współtwórcom utworów audiowizualnych z tytułu wyświetlania utworów audiowizualnych w sieci (...) w okresie od dnia 1 kwietnia 2011 r., do dnia 31 grudnia 2013 r.

W piśmie z dnia 19 maja 2014 r. (...) Sp. z o.o. Sp. j. z siedzibą w W. w odpowiedzi na pismo Stowarzyszenia (...) z dnia 28 kwietnia 2014 r. zakwestionowała powyższe żądanie, w szczególności zarzucając, że (...) nie wykazało, aby było organizacją właściwą, o której mowa w art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W myśl przepisu art. 70 ust. 2¹ pkt 1 u.p.a.p.p. współtwórcy utworu audiowizualnego oraz artyści wykonawcy są uprawnieni do wynagrodzenia proporcjonalnego do wpływów z tytułu wyświetlania utworu audiowizualnego w kinach. Natomiast zgodnie z treścią przepisu art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p. korzystający z utworu audiowizualnego wypłaca wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 2¹, za pośrednictwem właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

Przewidziane w przepisie art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. uprawnienie ma charakter samoistny, jest ono bowiem niezależne od przysługiwania praw do tzw. części wkładowych w utworze audiowizualnym. Z uwagi na tę okoliczność wynagrodzenie

to ma charakter dodatkowy (M. Bukowski [w:], Prawo Autorskie i prawa pokrewne Komentarz LEX, pod. Red. M. Bukowski i inni, LEX 2015, Komentarz do art.70 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych).

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy odniósł się do zarzutu braku legitymacji czynnej po stronie powoda. Pozwana zarzuciła, że decyzja Ministra Kultury z 28 lutego 2003 r., w oparciu o którą powód prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi nie obejmuje zezwolenia w zakresie pobierania wynagrodzenia, o którym mowa w art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. W ocenie Sądu, stanowisko pozwanej było błędne. Stosownie do art. 104 ust. 1 u.p.a.p.p. organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi są stowarzyszenia zrzeszające twórców, artystów wykonawców, producentów lub organizacje radiowe i telewizyjne, których statutowym zadaniem jest zbiorowe zarządzanie i ochrona powierzonych im praw autorskich lub praw pokrewnych oraz wykonywanie uprawnień wynikających z ustawy. Zgodnie z ust. 3 powołanego przepisu organizacja działa na podstawie zezwolenia wydanego przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Powód działa jako organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi na podstawie decyzji Ministra Kultury z 28 lutego 2003 r. Zgodnie z jej treścią powodowi zostało udzielone zezwolenie w zakresie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów audiowizualnych oraz prawami pokrewnymi przysługującymi producentom utworów audiowizualnych do wideogramów na wskazanych w decyzji polach eksploatacji. Wskazać należy, że w decyzji posłużono się ogólnym sformułowaniem, stwierdzając, że powód jest uprawniony do zarządzania „prawami autorskimi do utworów audiowizualnych”. Jest to kategoria zbiorcza, która niewątpliwie obejmuje również uprawnienie do dochodzenia należnych twórcom opłat, na co wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z 2 kwietnia 2007 roku, I ACa 1002/06 (LEX nr 558373). W tym kontekście Sąd zwrócił uwagę na fakt, odnotowany przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 16 września 2009 roku (I CSK 35/09, OSNC 2010/3/47), że „Minister Kultury, udzielając zezwoleń poszczególnym organizacjom zbiorowego zarządzania, nie stosował jednolitych określeń, lecz powtarzał treść wniosków zróżnicowanych pod względem terminologicznym”. To, że niektóre decyzje Ministra *expressis verbis* zawierały uprawnienie do dochodzenia wynagrodzeń w imieniu współtwórców, wynika zatem tylko ze sposobu sformułowania wniosku o udzielenie zezwolenia.

Sąd Okręgowy podkreślił, że powód jako organizacja zbiorowego zarządzania korzysta zgodnie z art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. z domniemania posiadania uprawnień do wykonywania zarządu i ochrony w odniesieniu do pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządem oraz że posiada legitymację procesową w tym zakresie. Domniemanie to jest wyłączone w przypadku, gdy więcej niż jedna organizacja rości sobie prawa do wykonywania zarządu w odniesieniu do konkretnego utworu. Pozwana zarzuciła, że (...) jest uprawnione do zbiorowego zarządzania prawami do utworów audiowizualnych jako całości, natomiast organizacją uprawnioną do zbiorowego zarządzania prawami do utworów eksploatowanych w ramach utworów audiowizualnych jest Stowarzyszenie (...). W tej sytuacji, zdaniem pozwanej, aby wykazać swoją legitymację czynną w niniejszy procesie powód powinien przedstawić decyzję Komisji Prawa Autorskiego wydaną w trybie art. 107 u.p.a.p.p., w której zostałby wskazany jako organizacja właściwa.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2009 r., sygn. akt II CSK 701/08 podstawę domniemania z art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. stanowi objęcie przez daną organizację zbiorowego zarządzania zarządem określonych praw na oznaczonym polu eksploatacji, o czym rozstrzyga treść zezwolenia Ministra Kultury i Sztuki. Wspomniane domniemanie może być – jak inne domniemania prawne – obalane przez wykazanie, że dana organizacja nie jest uprawniona do zarządzania konkretnym prawem. Na przewidziane w art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. domniemanie nie można się też powoływać, gdy do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania. Do uchylenia omawianego domniemania nie wystarczy jednak samo wskazanie, że istnieje inna organizacja działająca w tym samym zakresie. Kwestionujący legitymację danej organizacji w odniesieniu do konkretnych praw musi ponadto wykazać, że inna organizacja działająca w tym samym zakresie powołuje się wobec niego na swój tytuł do tych samych praw. Gdyby do obalenia domniemania przewidzianego w art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. wystarczyło samo wskazanie działającej w tym samym zakresie innej organizacji, to w sytuacji, w której Ministerstwo Kultury i Sztuki zezwala na działanie wielu organizacji o pokrywającym się zakresie zarządzania, domniemanie to mogłoby utracić swoje praktyczne znaczenie. Sąd Okręgowy wskazał również, iż z

uwagi na konstrukcję powołanego przepisu nie można przyjąć, aby powodowe Stowarzyszenie było zobowiązane do przedstawienia konkretnych umów zawartych ze współtwórcami wszystkich filmów wyświetlanych przez pozwaną, albowiem prowadziłyby to jedynie do wniosku, że domniemanie wyrażone w treści art. 105 ust 1 u.p.a.p.p. w rzeczywistości nie obowiązuje.

Ponadto, Sąd Okręgowy zaznaczył, że Stowarzyszenie (...) jest uprawnione do zbiorowego zarządzania m.in. prawami autorskimi do utworów słownych, muzycznych, słowno-muzycznych i choreograficznych w utworze audiowizualnym na wskazanych polach eksploatacji (w tym na polu wyświetlanie) (M. P. z 2009 r. nr 21 poz. 270). Stowarzyszenie (...) nie jest uprawnione do zarządzania prawami autorskimi pozostałych współtwórców utworu audiowizualnego, tj. w szczególności reżyserów i operatorów obrazu. Okoliczność, iż na polu eksploatacji „wyświetlanie” poza powodem działa inna organizacja zbiorowego zarządzania (Stowarzyszenie (...)) nie była, w ocenie Sądu Okręgowego, istotna na etapie rozpoznawania roszczenia informacyjnego. Sąd poniósł, że okoliczność ta będzie mieć znaczenie dopiero na etapie rozpoznawania roszczenia o zapłatę, kiedy to powód będzie musiał wykazać, że jest organizacją właściwą dla poszczególnych twórców scenariuszy. Powód reprezentuje natomiast szereg innych współtwórców utworów audiowizualnych (np. reżyserów, operatorów obrazu), których nie reprezentuje Stowarzyszenie (...).

W ocenie Sądu Okręgowego, z zezwolenia udzielonego (...) decyzją Ministra Kultury z 28 lutego 2003 r. do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów audiowizualnych m.in. na polu eksploatacji wyświetlanie wynika uprawnienie powoda do pobierania na rzecz współtwórców utworów audiowizualnych wynagrodzenia, o którym mowa w art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. W konsekwencji powodowi służy prawo do wystąpienia z roszczeniem informacyjnym na podstawie art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p.

Przechodząc do oceny zarzutu braku legitymacji biernej po stronie pozwanej, Sąd Okręgowy wskazał, co następuje. Pozwana twierdziła, że nie jest jedynym korzystającym z utworu audiowizualnego, argumentując, że podmiotem takim jest zawsze producent i dystrybutor danego utworu audiowizualnego. Pozwana podniosła, że kino wyświetla film na podstawie umowy zawartej z dystrybutorem filmu, która zezwala na wyświetlanie w zamian za odpowiednią opłatę, którą pozwana odprowadza do dystrybutora, który dzieli się nią z producentem. Przepis art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. zakłada prawo współtwórców utworów audiowizualnych do otrzymywania dodatkowych wynagrodzeń związanych z odtwarzaniem danego utworu, przy czym podkreślenia wymaga, iż powyższe jest całkowicie niezależne od wynagrodzeń otrzymywanych z tytułu umów zawartych pomiędzy współtwórcą, a producentem danego dzieła. Powyższe, według Sądu, jednoznacznie przesądza, iż opłaty z tytułu dodatkowych wynagrodzeń nie mają żadnego związku z opłatami licencyjnymi, a więc uiszczenia opłat licencyjnych za odtwarzanie utworu nie neguje możliwości dochodzenia opłat dodatkowych związanych z eksploatacją tego rodzaju utworów (wyrok Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 2007 r., IV CSK 303/06).

W ocenie Sądu pierwszej instancji, nie ulegało wątpliwości, że podmiot prowadzący kino jest korzystającym z utworu audiowizualnego, o którym mowa w art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p. w zakresie „wyświetlania utworu audiowizualnego w kinach”. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 2 grudnia 2010 r. (I CSK 33/10), w powołanym przepisie chodzi o wysokość wpływów tego korzystającego, który bezpośrednio udostępnia utwór użytkownikowi, tylko bowiem w takim wypadku można powiązać wysokość wynagrodzenia z wpływami z tytułu rozpowszechniania utworu. Należy też mieć na względzie, że w ostatecznym rozrachunku wysokość wynagrodzenia z tytułu eksploatacji utworu audiowizualnego znajduje odbicie w cenie, jaką płaci finalny użytkownik. Cena ta byłaby zbyt wysoka, gdyby wynagrodzenie z tytułu eksploatacji utworu na danym polu obciążało każdy podmiot uczestniczący w łańcuchu prowadzącym od producenta do finalnego użytkownika.

W tym stanie rzeczy, w przekonaniu Sądu, pozwana spółka jako podmiot prowadzący sieć kin (...) jest korzystającym z utworu audiowizualnego w rozumieniu art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p., a co za tym idzie ma legitymację bierną w niniejszym procesie. Jeśli chodzi o zarzut niewykazania przez powoda, że pozwana korzystała z utworów audiowizualnych wymienionych w pozwie, w okresie objętym pozwem, w wymienionych w pozwie kinach – ustaleniu tych okoliczności ma służyć roszczenie informacyjne zgłoszone w punkcie 2. pozwu.

W ocenie Sądu Okręgowego, niezasadne były również zarzuty pozwanej dotyczące zakresu żądanych informacji. Pozwana podniosła, że ponad 50% jej repertuaru stanowią filmy amerykańskie. Zdaniem pozwanej, skoro powód nie przekazuje wynagrodzenia, o którym mowa w art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. współtwórcom filmów amerykańskich, żądanie przez niego zapłaty tego wynagrodzenia stanowi nadużycie prawa podmiotowego. Sąd podniósł, że zarzut ten będzie mieć istotne znaczenie na etapie rozpoznawania roszczenia o zapłatę. Roszczenie informacyjne służy ustaleniu ostatecznej wysokości roszczenia o zapłatę, w tym celu konieczne jest ustalenie jakie filmy były wyświetlane w kinach pozwanej w okresie objętym żądaniem pozwu. Ponadto, Sąd zaznaczył, że jak wynika z zeznań świadków C. P. i P. C. (nagranie rozprawy z 8 grudnia 2015 r.) oraz z umów zawartych przez powoda z podmiotami prowadzącymi kina (umowy k. 2201 – 2219, k. 3328 – 3461) powód pobiera wynagrodzenie, o którym mowa w art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. w wysokości 0,95% wszystkich wpływów brutto (z wyłączeniem podatku VAT), które dany podmiot otrzyma w okresie rozliczeniowym z tytułu wyświetlania wszystkich utworów audiowizualnych w kinie (w tym filmów zagranicznych, nie wyłączając filmów amerykańskich). Kwestia, czy taki sposób obliczania wynagrodzenia jest zgodny z przepisem art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. będzie badana na dalszym etapie procesu. Sam zarzut pozwanej dotyczący sposobu obliczania przez powoda wynagrodzenia należnego współtwórcom utworów audiowizualnych z tytułu wyświetlania tych utworów w kinach nie stanowił, w ocenie Sądu, wystarczającej podstawy do oddalenia roszczenia informacyjnego w zakresie, w jakim dotyczy ono wyświetlanych przez pozwaną filmów amerykańskich. Ponadto, Sąd zaznaczył, że pojęcie „filmy amerykańskie”, którym posługują się strony jest nieprecyzyjne – filmy niejednokrotnie powstają w koprodukcji, ich współtwórcami mogą być obywatele różnych krajów. Dlatego, w ocenie Sądu, brak było podstaw do wyłączenia z zakresu żądanych informacji filmów amerykańskich, które były wyświetlane w kinach prowadzonych przez pozwaną w okresie objętym żądaniem pozwu.

Zdaniem Sądu Okręgowego, chybiony był zarzut częściowego przedawnienia roszczenia obejmujący okres wcześniejszy niż 3 lata od dnia wniesienia pozwu. Sąd ustalił, że pozew w sprawie niniejszej został wniesiony dnia 11 sierpnia 2014 r. (data prezentaty), a zatem zarzut przedawnienia zgłoszony przez pozwaną obejmuje okres od 1 stycznia do 10 sierpnia 2011 r. Dla oceny charakteru roszczenia wniesionego przez (...) nie ma znaczenia, że pozwana wyświetlała filmy w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Wystąpienie z roszczeniem informacyjnym oraz roszczeniem o zapłatę wynagrodzenia przewidzianego w art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. mieści się w ramach realizacji statutowych zadań (...) oraz obowiązków wynikających z ustawy (art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p.). Roszczenia te nie są zatem związane z prowadzeniem przez (...) działalności gospodarczej, a co za tym idzie ulegają przedawnieniu w terminie 10-letnim (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r. sygn. akt III CSK 30/11 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2015 r. I CSK 956/14).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. w znacznej części uwzględnił roszczenie informacyjne. Zobowiązanie pozwanej do podania danych w podziale na 2 okresy podyktowane jest zmianą przepisów podatkowych od dnia 1 kwietnia 2011 r., bowiem od tego właśnie okresu organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi zostały objęte podatkiem od towarów i usług (VAT). Dla wyliczenia rozmiarów należnego świadczenia niezbędne było zatem uzyskanie informacji o wpływach w rozbiciu na okres od 1 stycznia 2011 r. do 31 marca 2011 r. oraz od 1 kwietnia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy oddalił roszczenie o zobowiązanie pozwanej do „dostarczenia dokumentacji” ze względu na jego niewystarczające sprecyzowanie. Podniósł, że powód – reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika – nie wskazał, złożenia jakich konkretnie dokumentów domaga się od pozwanej. Ponieważ wyrok nakładający na pozwaną określone obowiązki na podstawie art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. musi nadawać się do wykonania w drodze postępowania egzekucyjnego, uwzględnienie roszczenia w tej części nie było możliwe.

Pozwana zaskarżyła wyrok w części zobowiązującego ją do udzielenia powodowi informacji, zarzucając:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego:

1) art. 229 k.p.c., 233 § 1 k.p.c., 234 k.p.c., 328 § 2 k.p.c., poprzez:

- brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dokonanie istotnych ustaleń sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności pominięcie treści "wyciągu z umów ze studiami amerykańskimi" oraz fragmentów zeznań świadków odnoszących się do "filmów amerykańskich", w konsekwencji brak ustalenia istotnego dla roszczenia informacyjnego, że powód nie pobiera i nie wypłaca wynagrodzeń dla twórców „filmów amerykańskich” oraz, że żaden z tych twórców nigdy nie zwrócił się do powoda z roszczeniem o zapłatę wynagrodzenia z tytułu wyświetlania filmu w Polsce;

- brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dokonanie istotnych ustaleń sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i błędne przyjęcie, że na etapie roszczenia informacyjnego nie można określić, co w przedmiotowej sprawie obejmuje pojęcie „filmy amerykańskie”, pomimo tego, że z materiału dowodowego wyraźnie wynika, iż jako takie filmy można określić co najmniej filmy produkowane przez określone studia amerykańskie wymienione w znajdującym się w aktach sprawy „wyciągu z umów ze studiami amerykańskimi”;

- dokonanie istotnych ustaleń sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i błędne przyjęcie, że zezwolenie na zbiorowe zarządzanie udzielone powodowi, obejmuje również uprawnienie do dochodzenia opłat należnych twórcom objętych pozwem, pomimo tego, że zezwolenie w odniesieniu do praw autorskich wymienia wyłącznie utwór audiowizualny, a nie np. reżyserię, scenariusz scenografię, kostiumy, obraz lub dźwięk, które to utwory są odrębną kategorią i nie są tożsame z utworem audiowizualnym (filmem);

- dokonanie istotnych ustaleń sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i błędne przyjęcie, że powód jako organizacja zbiorowego zarządzania, korzysta z domniemania legitymacji, o którym mowa w art. 105 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (pr. aut.) pomimo tego, że pozwany obalił to domniemanie co najmniej częściowo wykazując, iż powód nie jest uprawniony do zarządzania prawem do wynagrodzenia z tytułu wyświetlania współtwórców filmów producentów amerykańskich, określonych w „wyciągu z umów ze studiami amerykańskimi”.

II. *Naruszenie przepisów prawa materialnego, poprzez:*

1) błędną wykładnię przepisu art. 105 ust. 1 pr. aut. w zw. z art. 70 ust. 2¹ pkt 1 pr. aut. i ich niewłaściwe zastosowanie poprzez błędne przyjęcie, że powodowi służy domniemanie legitymacji procesowej w zakresie żądania udzielenia informacji określonych w punkcie I wyroku, pomimo tego, że pozwany obalił to domniemanie, co najmniej w odniesieniu do niektórych utworów wykazując, że powód nie jest uprawniony do zarządzania prawem do wynagrodzenia z tytułu wyświetlania współtwórców „filmów amerykańskich”, produkowanych przez konkretne studia amerykańskie, określone w „wyciągu z umów ze studiami amerykańskimi”;

2) błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 105 ust. 2 pr. aut. w zw. z art. 70 ust. 3 pr. aut. poprzez błędne przyjęcie, że powodowi służy prawo żądania udzielenia informacji określonych w punkcie I wyroku, jako niezbędnych do określenia wysokości wynagrodzenia dla współtwórców z tytułu wyświetlania, pomimo tego, że powód takiego wynagrodzenia nie ma zamiaru pobierać od pozwanego ani go przekazywać twórcom „filmów amerykańskich” (produkowanych przez podmioty określone w „wyciągu z umów ze studiami amerykańskimi” oraz pomimo tego, że filmy te są wyłączone z zakresu działalności powoda na polu eksploatacji wyświetlanie;

3) niezastosowanie art. 5 k.c. i błędne uznanie, że zarzut ten nie ma znaczenia na etapie rozpoznawania roszczenia informacyjnego, podczas gdy w świetle wykładni art. 105 ust. 2 pr. aut. w zw. z art. 70 ust. 2¹ pkt 1 i art. 70 ust. 3 pr. aut. żądanie udzielenia przez pozwanego informacji o wpływach uzyskanych ze sprzedaży biletów wstępu (lub inne wpływy uzyskane za wstęp) dotyczących utworów audiowizualnych wyprodukowanych przez podmioty, określone w „wyciągu z umów ze studiami amerykańskimi” jest sprzeczne ze społeczno- gospodarczym przeznaczeniem prawa do żądania informacji oraz z zasadami współżycia społecznego, w szczególności z zasadą transparentności działań instytucji zaufania publicznego;

4) niezastosowanie art. 1 ust. 2 pkt 9 i ust. 3 pr. aut., z którego wynika, że utwór audiowizualny to odrębna kategoria utworu, będąca przedmiotem prawa autorskiego od chwili ustalenia; zatem nie można utożsamiać tej kategorii utworu, z innymi utworami np. scenariuszem filmowym, który należy do kategorii utworów słownych, i staje się przedmiotem prawa autorskiego o wiele wcześniej niż utwór audiowizualny.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwana wniosła o zmianę wyroku w zakresie punktu I poprzez oddalenie roszczenia o zobowiązanie do udzielenia informacji w całości, jak również o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania w obu instancjach, według norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów postępowania odwoławczego, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania w drugiej instancji.

Powód wniosł o oddalenie apelacji w całości i o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie w żadnej części.

Pozwany, formułując szereg zarzutów, tak z zakresu prawa procesowego, jak i prawa materialnego, w istocie koncentrował się na dwóch zagadnieniach.

Po pierwsze wskazywał na wadliwą ocenę materiału dowodowego oraz błędy w ustaleniach faktycznych prowadzące do pominięcia okoliczności, iż powód nie pobiera i nie wypłaca tantiem twórcom filmów amerykańskich, a co za tym idzie nie można uznać go za podmiot legitymowany do wystąpienia z roszczeniem informacyjnym, po drugie kwestionował legitymację procesową powoda, zarzucając, iż decyzja Ministra Kultury o udzieleniu zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi nie obejmuje uprawnień do pobierania wynagrodzenia, o którym mowa w art. 70 ust. 2¹ ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Kwestią kluczową dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy i oceny zasadności roszczenia informacyjnego było zatem ustalenie, czy powodowi przysługuje legitymacja czynna do wystąpienia z powództwem obejmującym roszczenie o udzielenie informacji służących do określenia wysokości wynagrodzenia dochodzonego przez powoda jako organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, także w zakresie odnoszącym się do wyświetlanych przez pozwanego tzw. filmów amerykańskich.

Wbrew zarzutom apelacji, zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, dokonując na tej podstawie niewadliwych i wystarczających do wydania rozstrzygnięcia ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela i przyjmuje za własne. Sąd Okręgowy nie pominął przy tym okoliczności, iż powód nie pobiera i nie wypłaca wynagrodzeń dla twórców „filmów amerykańskich”, słusznie uznając, że okoliczność ta nie miała znaczenia rozstrzygającego na obecnym etapie postępowania, skoro jak wynika z umów zawartych przez powoda z podmiotami prowadzącymi kina, powód pobiera wynagrodzenie, o którym mowa w art. 70 ust 2¹ ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U.2018.1191 j.t.), w wysokości 0,95% wszystkich wpływów brutto, które dany podmiot otrzyma w okresie rozliczeniowym z tytułu wyświetlania wszystkich utworów audiowizualnych w kinie, w tym filmów zagranicznych, nie wyłączając amerykańskich. W świetle tak skalkulowanej stawki wynagrodzenia, trzeba przyznać rację Sądowi Okręgowemu co do tego, że powyższa kwestia nabierze znaczenia na etapie rozpoznawania żądania zapłaty wynagrodzenia, dochodzonego przez powoda jako organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. W ocenie Sądu Apelacyjnego, dopiero uzyskanie pełnej informacji o wyświetlanym przez pozwanego repertuarze, pozwoli na precyzyjne wytypowanie filmów, które należy brać pod uwagę, kalkulując dochodzone przez powoda wynagrodzenie.

W tym kontekście należało także uwzględnić stanowisko powoda, iż wskazywana przez niego, stosunkowo niska stawka wynagrodzenia na poziomie 0,95% wpływów brutto, wynika z objęcia nią wszystkich wpływów uzyskiwanych przez pozwanego, w tym również z tytułu wyświetlania filmów amerykańskich, przy czym uwzględnienie proporcjonalności wynagrodzenia twórcy do wysokości uzyskanych wpływów z tytułu wyświetlania utworu audiowizualnego następuje dopiero na etapie podziału pobranych od korzystających wynagrodzeń, czyli na etapie repartycji.

Nie można też pominąć, że o ile powód nie pobiera wynagrodzeń w odniesieniu do tych filmów amerykańskich, których jedynym producentem jest podmiot z siedzibą w Stanach Zjednoczonych Ameryki lub podmiot od niego zależny, o tyle nie odnosi się to do filmów powstających w koprodukcji z producentami amerykańskimi, bowiem w tym przypadku wynagrodzenia należne twórcom są zarówno pobierane, jak również przekazywane uprawnionym.

Tym niemniej, ostatecznie ocena czy wskazany sposób kalkulacji wynagrodzenia daje się zaakceptować na gruncie roszczenia o wynagrodzenie dla twórców, pozostaje otwarta i będzie rozstrzygana na dalszym etapie niniejszego postępowania.

Słusznie także zwrócił uwagę Sąd Okręgowy, że pojęcie filmu amerykańskiego jest pojęciem nieprecyzyjnym i w związku z tym może być w różny sposób interpretowane, nawet pomimo złożonego do akt „wyciągu z umów ze studiami (...)”. Co więcej, wprowadzie rację ma pozwany co do tego, że Stowarzyszenie (...) nie pobiera tantiem na rzecz współtwórców utworów audiowizualnych, których jedynym producentem jest podmiot z siedzibą w (...) lub podmiot od niego zależny, jednak nie podważa to faktu, że reprezentuje on te podmioty, a to oznacza, że zgodnie z treścią art. 18 ust. 3 pr. aut nie może on zrzec się prawa do wynagrodzenia należnego reprezentowanym przez siebie twórcom. Należy zgodzić się z argumentacją powoda, że także w przypadku, gdy dany twórca nie jest zainteresowany należnymi mu zgodnie z ustawą świadczeniami, co do których istnieje obowiązkowe pośrednictwo organizacji zbiorowego zarządzania, organizacja ta nie traci uprawnień i obowiązku reprezentacji twórcy i posiada legitymację w tym zakresie. Niewątpliwie ewentualny brak zainteresowania twórcy poborem wynagrodzeń, nie wyłącza pozostałych uprawnień w zakresie zarządu majątkowymi prawami autorskimi, a tym bardziej nie ogranicza zakresu roszczenia informacyjnego, do którego dochodzenia legitymowana jest dana organizacja zbiorowego zarządzania.

Tym bardziej więc uzyskanie szczegółowych informacji dotyczących m.in. nazwy i kraju producenta może okazać się nie tylko pomocne lecz wręcz konieczne dla poczynienia właściwych ustaleń z punktu widzenia roszczenia o zapłatę wynagrodzenia opartego na treści art. 70 ust 2¹ pr. aut.

W tym kontekście należy również zauważyć, że z zawartych przez powoda umów dla kin wynika, iż w przypadku podniesienia przez uprawnione podmioty roszczeń z powyższego tytułu, Stowarzyszenie (...) zobowiązuje się zwolnić wyświetlającego z obowiązku ich zapłaty, co również trzeba uznać za argument przemawiający za koniecznością uwzględnienia roszczenia informacyjnego.

Odnosząc się z kolei do legitymacji procesowej powoda ocenianej na płaszczyźnie art. 105 pr. aut., należy dojść do wniosku, że powód jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, posiadającą legitymację procesową do domagania się udzielenia informacji koniecznych do dochodzenia w imieniu reprezentowanych twórców roszczeń opartych na art. 70 ust. 2¹ pr. aut., który stanowi, iż współtwórcy utworu audiowizualnego oraz artyści wykonawcy są uprawnieni do wynagrodzenia proporcjonalnego do wpływów z tytułu wyświetlania utworu audiowizualnego w kinach.

Powyższy przepis daje podstawę do domagania się wynagrodzenia przez współtwórców utworu audiowizualnego oraz artystów wykonawców, a zobowiązanym z tego tytułu jest podmiot uzyskujący wpływy z tytułu wyświetlania utworu w kinach, co zarazem przesądza o legitymacji procesowej pozwanego, która na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji także była sporna między stronami. Powołany art. 70 ust. 3 pr. aut przewiduje zarazem obligatoryjne pośrednictwo właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Ustęp pierwszy

wprowadza domniemanie, że organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniona do zarządzania i ochrony w odniesieniu do pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządzaniem oraz że ma legitymację procesową w tym zakresie.

W tym kontekście należy podzielić pogląd, wyrażony m.in. przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 maja 1999 roku (sygn. I CKN 1139/97), że istotą domniemania z art. 105 ust. 1 jest zwolnienie organizacji zbiorowego zarządzania od obowiązku wykazywania upoważnienia do reprezentacji w procesie o ochronę praw autorskich lub pokrewnych, na tych polach eksploatacji, które objęte są zezwoleniem Ministra Kultury i Sztuki.

W orzecznictwie przyjmuje się także, iż organizacja zbiorowego zarządzania nie ma obowiązku wykazywania praw do konkretnych utworów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2013 roku, I CSK 617/12, LEX nr 13963666). Podkreśla się przy tym, że przesłanką roszczenia z art. 105 ust. 2 pr.aut. nie jest naruszenie autorskich praw majątkowych, gdyż znajduje ono zastosowanie do wszystkich roszczeń o wynagrodzenie i opłaty, których dochodzenie należy - z mocy ustawy - do organizacji zbiorowego zarządzania (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 27 listopada 2015r. I CSK 956/14).

Z kolei jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 20 maja 1999 roku, I CKN 1139/97, OSNC z 2000 roku, Nr 1, poz. 6 i z dnia 8 grudnia 2000 roku, I CKN 971/98, OSNC z 2001 roku, Nr 6, poz. 97, podstawę domniemania stanowi objęcie przez daną organizację zbiorowego zarządzania określonych praw na oznaczonym polu eksploatacji, a o okoliczności tej rozstrzyga treść zezwolenia Ministra Kultury i Sztuki.

W okolicznościach niniejszej sprawy zakres zarządzania prawami, a tym samym legitymacja procesowa, tak w zakresie pól eksploatacji, jak i rodzaju utworów, wynikała w sposób nie budzący wątpliwości z treści zezwolenia, którym legitymuje się powód, objętego decyzją Ministra Kultury i Sztuki z dnia 28 lutego 2003r., stanowiącą dla powoda upoważnienie do zbiorowego zarządzania majątkowymi prawami autorskimi do utworów audiowizualnych na polach eksploatacji publiczne odtwarzanie i wyświetlanie.

W zakres zarządu prawami autorskimi do utworów audiowizualnych na polu wyświetlania wchodzi zarówno udzielania licencji na eksploatację tych utworów na tym polu, dochodzenie roszczeń wynikających z takich umów, dochodzenie roszczeń o naruszenie praw autorskich na polu wyświetlania, jak i pobieranie opłat i wynagrodzeń dodatkowych w zakresie dotyczącym pola eksploatacji wyświetlania oraz roszczeń informacyjnych. Szerokie ujęcie tego upoważnienia nie pozostawia wątpliwości co do tego, że filmy amerykańskie nie stanowią kategorii, którą należy traktować w odmienny sposób. Nie można przy tym pominąć, że posługiwanie się przez Ministra Kultury różnymi sformułowaniami na określenie nawet tożsamy zakresów zarządu, wynika z faktu, iż udzielane zezwolenia odnoszą się każdorazowo do złożonych wniosków, a co za tym idzie do zawartych w tych wnioskach sformułowań.

Dodatkowo za przyjęciem legitymacji procesowej po stronie powoda, przemawia zarówno fakt zawarcia przez powoda z licznymi współtwórcami filmów umów dotyczących powierzenia zarządu autorskimi prawami majątkowymi, jak też okoliczność zawarcia umów z zagranicznymi odpowiednikami o wzajemnej reprezentacji oraz umów z podmiotami prowadzącymi kina, których przedmiotem jest inkasowanie wynagrodzeń przewidzianych w art. 70 ust. 2¹ pkt 1 pr. aut. Stosowne dokumenty zostały złożone do akt sprawy i na żadnym etapie nie były podważane przez stronę pozwaną. Potwierdza to także Statut Stowarzyszenia (...), wskazując, że zrzesza ono twórców w celu ochrony praw autorskich i praw pokrewnych (§ 7 Statutu). Do jego zadań należy między innymi ochrona interesów materialnych twórców filmowych, zbiorowe zarządzanie i ochrona praw wynikających z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (§ 8 Statutu). Zgodnie z § 15 ust. 2 Statutu Stowarzyszenie (...) działa w imieniu wszystkich podmiotów, które powierzyły mu wykonywanie praw autorskich i pokrewnych lub też powierzyły ich wykonywanie organizacjom zbiorowego zarządzania, z którymi Stowarzyszenie (...) zawarło umowy o wzajemnej reprezentacji, a także na rzecz podmiotów, które nie powierzyły zarządu prawami, w zakresie określonym powołaną ustawą.

Powód jest przy tym jedyną organizacją zbiorowego zarządzania pobierającą wynagrodzenia, o których mowa w art. 70 ust 2¹ pr. aut. na rzecz takich współtwórców utworów audiowizualnych jak reżyser, operator obrazu,

montażysta dekorator wnętrz, kostiumograf, operator dźwięku, scenograf, co także nie było kwestionowane przez stronę przeciwną. Dla odróżnienia, w przypadku uprawnień (...)u chodzi zaś o pobieranie wynagrodzenia na rzecz autorów utworów muzycznych, słowno-muzycznych, choreograficznych, co niewątpliwie stanowi odmienną kategorię utworów. Stąd też argumenty pozwanego dotyczące istnienia innego podmiotu, który mógłby być uznany za organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, a tym samym organizację konkurującą z powodem, nie prowadzą do skutecznego obalenia domniemania, a tym samym nie podważają legitymacji procesowej powoda. Na marginesie należy zauważyć, że wzajemna relacja zakresów zarządzania prawami przez Stowarzyszenie (...) oraz (...), była przedmiotem dosyć licznych wypowiedzi orzeczniczych, z których wyłania się wnioski, że zakresy tego zarządzania nie pokrywają się. W przypadku (...) chodzi bowiem o utwory audiowizualne jako całość, zaś w przypadku (...)u o prawa do utworów słownych, słowno- muzycznych zawartych w utworze audiowizualnym. Dlatego też nie zachodzi przypadek, że do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jednak organizacja zbiorowego zarządzania, co skutkowałoby obaleniem domniemania skonstruowanego w art. 105 ust.1 p.aut.

Efektom takiej interpretacji, a zarazem wzajemnego poszanowania przysługujących tym organizacjom uprawnień oraz zgodnej praktyki tych dwóch podmiotów, jest bez wątpienia treść zawartego przez nie w roku 2014r. porozumienia dotyczącego wysokości pobieranych tantiem, składających się na stawkę pobieraną poprzednio odrębnie przez każdy z tych podmiotów.

Sąd Apelacyjny w obecnym składzie podziela tym samym pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 18 maja 2016r. (sygn. akt I ACa 1081/15), w którym w oparciu o analogicznej treści decyzje Ministra Kultury i Sztuki stwierdzono, że powodowe Stowarzyszenie (...) legitymuje się stosownym zezwoleniem Ministra Kultury i Sztuki na zbiorowe zarządzanie majątkowymi prawami autorskimi do utworów audiowizualnych na polach eksploatacji publiczne odtwarzanie i wyświetlanie.

Nie ma więc racji strona pozwana wskazując, że okoliczności dotyczące wyświetlania przez pozwanego filmów amerykańskich skutkują, chociażby częściowym uchyleniem domniemania przewidzianego w art. 105 ust. 1 pr.aut.

Roszczenie informacyjne sformułowane w niniejszej sprawie znajdowało zatem uzasadnienie w treści art 105 ust. 2 pr. aut., który ma względem roszczenia o zapłatę wynagrodzenia charakter pomocniczy i stanowi podstawę do domagania się przez organizację zbiorowego zarządzania w zakresie jej działalności udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 27 września 2013 roku (I CSK 696/12, OSNC z 2014 roku, nr 6, poz. 66) i 17 września 2014 roku (I CSK 621/13, LEX numer 1537547) roszczenie informacyjne ma na celu pozyskanie informacji niezbędnych dla określenia wysokości dochodzonych wynagrodzeń i opłat, a w konsekwencji ułatwienie dochodzenia roszczeń wynikających z naruszenia autorskich praw majątkowych oraz roszczenia o zapłatę wynagrodzenia.

Ponieważ w realiach niniejszej sprawy pozwany nie zdołał skutecznie podważyć w stosunku do powoda domniemania zawartego w art. 105 ust. 1 pr.aut., roszczenie informacyjne należało uznać za uzasadnione, a zaskarżony wyrok za trafny, nie naruszający prawa materialnego.

Powyższe okoliczności czyniły apelację pozwanego bezzasadną, co powodowało konieczność jej oddalenia na podstawie art. 385 k.p.c..

Katarzyna Jakubowska-Pogorzelska Dorota Markiewicz Marzanna Góral